

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Παρασκευή, 1 Νοεμβρίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: Την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κα. Νίκη Κεραμέως.

Την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα. Σοφία Ζαχαράκη.

ΘΕΜΑ: «Πιο δίκαια κριτήρια για την παροχή του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύη σε ανασφάλιστους υπερήλικες».

Κυρίες Υπουργοί,

Με το άρθρο 1 του ν. 1296/1982 είχε θεσπιστεί η Σύνταξη των Ανασφάλιστων Υπερήλικων από τον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), που αποτελούσε ένα ασφαλές καταφύγιο για δεκάδες χιλιάδες που δεν θεμελιώναν δικαίωμα συνταξιοδότησης, είτε λόγω μη συμπλήρωσης των 15 χρόνων με πληρωμένες εισφορές είτε λόγω χρεών στον ΕΦΚΑ τα οποία υπερβαίνουν τα όρια συμψηφισμού. Με το εδάφ. 5 της υποπαρ. ΙΑ.6. παρ. ΙΑ του πρώτου άρθρου του ν. 4093/2012 αυστηροποιήθηκαν οι προϋποθέσεις χορήγησης της προνοιακής παροχής, αξιώνοντας για τη συνέχισή της, εκτός άλλων, τη μη λήψη άλλης σύνταξης, ανεξαρτήτως ύψους, από οποιονδήποτε φορέα, έχοντας ως αποτέλεσμα την εκ του αποτελέσματος κατάργησή της. Μάλιστα, έγινε λόγος για επέμβαση στο, κατά άρθρο 1, του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), σχετικά με τα περιουσιακά δικαιώματα. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω διάταξη δεν τηρήθηκε η απαιτούμενη δίκαιη ισορροπία μεταξύ απαιτήσεων γενικού συμφέροντος και την απόλαυση του συγκεκριμένου δικαιώματος, καθώς δεν οδηγεί στη μείωση ή την περικοπή της αλλά στην πλήρη κατάργησή της. Επιπλέον, αυτό έλαβε χώρα χωρίς κάποια εκτίμηση του ύψους της σύνταξης την οποία λάμβαναν από άλλη πηγή, ώστε να είναι δυνατόν να ελεγχθεί ότι διασφαλίζεται σε αυτούς ένας στοιχειώδες επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Στη συνέχεια, με τον ν. 4387/2016 θεσπίστηκε το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων του ΟΠΕΚΑ που αντικαθιστά την παροχή που λάμβαναν από τον ΟΓΑ οι ανασφάλιστοι υπερήλικες, με τη διαφορά ότι για τους παλαιούς δικαιούχους (πριν το 2016) το επίδομα καταβάλλεται ολόκληρο ενώ στις νέες από τον ν. 4387/2016 αιτήσεις η παροχή έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα σε συνδυασμό και με άλλα επιδόματα που ενδεχομένως να έχουν οι δικαιούχοι.

Δυστυχώς, όμως, ούτε ο εν λόγω νόμος (άρθρο 93), ούτε η Υπουργική Απόφαση, ούτε οι σχετικές Εγκυκλίου, δεν προέβλεψαν την εξαίρεση των τεκμηρίων διαβίωσης από τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος για την χορήγηση του προνοιακού επιδόματος προς τους ανασφάλιστους υπερήλικες. Συνεπώς, οι αιτήσεις χιλιάδων υπερήλικων συμπολιτών μας απορρίπτονται, καθώς από τη φορολογική δήλωσή τους προκύπτει τεκμαρτό εισόδημα – είτε λόγω κατοχής Ι.Χ. είτε ενός ακινήτου – υπερβαίνοντας το όριο των 4.320€ ή για τους έγγαμους το όριο των 8.640€ .

Μάλιστα, η Ανεξάρτητη Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη με πόρισμα έκρινε αντισυνταγματική την επιβολή τεκμαρτού εισοδήματος για το επίδομα των ανασφάλιστων υπερηλίκων. Επιπλέον, τονίζει πως *«το φορολογητέο εισόδημα του αιτούντος, στο μέτρο που υπολογίζεται βάσει των τεκμηρίων εισοδήματος που προβλέπονται από την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και βασίζονται στην αντικειμενική δαπάνη συντήρησης κατοικίας που καλύπτει στοιχειωδώς την ανάγκη στέγασης ή στην κατοχή ενός αυτοκινήτου μικρού κυβισμού, καθώς και στην ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης, δεν είναι πρόσφορο κριτήριο για την χορήγηση προνοιακής παροχής στους ανασφάλιστους υπερήλικες»*.

Στο πόρισμά του ο Συνήγορος του Πολίτη υπέβαλε στο Υπουργείο Εργασίας και τη Διοίκηση του ΟΠΕΚΑ προτάσεις τροποποιήσεις του νόμου ώστε να λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο το πραγματικό και όχι το φορολογητέο εισόδημα των αιτούντων και να μην συνυπολογίζεται το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από την ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης, την αντικειμενική δαπάνη κατοικίας (ιδιόκτητης, μισθωμένης ή δωρεάν παραχωρούμενης) έως 80 τ.μ., και ενός αυτοκινήτου μικρού κυβισμού. Επιπλέον, πρότεινε την έκδοση Εγκυκλίου ώστε να μην αθροίζεται πραγματικό απαλλασσόμενο ή ειδικά φορολογούμενο εισόδημα ή εισόδημα που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή, εφόσον υπόκειται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσεται νομίμως από αυτόν. Τέλος, προτείνεται να τροποποιηθεί η διάταξη του άρθρου 46 παρ. 4 ν. 4520/2018, ώστε να μην αποκλείονται από το αντικείμενο της

ενδικοφανούς προσφυγής τα ζητήματα που αφορούν την πλήρωση των εισοδηματικών κριτηρίων.

Αξίζει να αναφερθούν οι μαρτυρίες πολλών πολιτών, που καταγγέλλουν την πλήρη έλλειψη ενσυναίσθησης από την Κυβέρνηση. Εκατοντάδες ελεύθεροι επαγγελματίες, στα δύσκολα χρόνια της δημοσιονομικής κρίσης (2010-2013), αναγκάστηκαν να κλείσουν τις επιχειρήσεις τους, κυρίως λόγω των υπέρογκων χρεών, χωρίς καν να μπορούν να καλύψουν τα έξοδα για την οριστική διακοπή των εργασιών τους. Αυτοί οι άνθρωποι δεν καταγράφονται σε καμία κατηγορία ανέργων, δεν μπορούν να εγγραφούν στον ΟΑΕΔ και, λόγω της ηλικίας τους, η εύρεση εργασίας είναι σχεδόν αδύνατη. Ζουν με το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (π. ΚΕΑ από τον ΟΠΕΚΑ) των 200 ευρώ – προσφάτως 216 ευρώ - και αν πάρουμε το παράδειγμα ύπαρξης δωρεάν παραχωρημένης κατοικίας 36 τ.μ. (!) το τεκμήριο φτάνει στα 1.848 ευρώ, ξεπερνώντας με αυτόν τον τρόπο τα εισοδηματικά κριτήρια του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων κατά 120 ευρώ (!).

Δεδομένου, ότι το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων αποτελεί ένα ασφαλές καταφύγιο για όσους δεν θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης,

Δεδομένου, ότι η κοινωνία έχει πληγεί από την ενεργειακή και τη στεγαστική κρίση, τον πληθωρισμό και την ακρίβεια,

Ερωτάσθε κ.κ. Υπουργοί:

1. Προτίθεστε – και εάν ναι με ποιο χρονοδιάγραμμα - να λάβετε υπόψιν το Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη και να υιοθετήσετε τις νομοθετικές τροποποιήσεις που προτείνει αναφορικά, ώστε να μην υπολογίζεται το τεκμαρτό εισόδημα ως κριτήριο παροχής του επιδόματος;
2. Θα προβείτε σε μία προνοιακή πολιτική πιο δίκαιη και που να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των πολιτών;

**Οι ερωτώντες βουλευτές,
Γεώργιος Μουλκιώτης**

Αικατερίνη Καζάνη

Αικατερίνη Σπυριδάκη

